

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาการครอบครองการสนทนาในสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยเลือกศึกษาการครอบครองการสนทนา 2 มิติ คือ การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ ศึกษาจากข้อมูลการสนทนา 3 แบบที่มีระดับความเป็นทางการต่างกันไป ได้แก่ การสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการคุยกัน ผลการศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้

7.1.1 การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์การครอบครองการสนทนาทั้ง 2 มิติ ได้แก่ การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ในการสนทนาทั้ง 3 แบบ พบว่า ในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการนั้น พบการครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์โดยผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองเชิงปริมาณ ส่วนผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองเชิงปฏิสัมพันธ์ ในการอภิปรายกลุ่มซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบกึ่งทางการนั้นพบการครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์เช่นกัน โดยผู้นำการอภิปรายเป็นผู้ครอบครองการสนทนาทั้ง 2 มิติ แต่จะแตกต่างจากการสัมภาษณ์ตรงที่การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณที่เกิดขึ้นในการอภิปรายกลุ่มนั้นไม่ได้เกิดอย่างสม่ำเสมอเพราะจากข้อมูลพบว่าในบางครั้งอาจไม่พบผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณในการอภิปรายกลุ่ม เช่นเดียวกับการคุยกันซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ที่พบทั้งการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์แต่การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณนั้นไม่ได้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอเพราะจากข้อมูลพบว่าบางครั้งอาจไม่พบผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณในการคุยกัน

7.1.2 รูปแบบการครอบครองการสนทนา

จากการวิเคราะห์การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์ ในข้อมูลการสนทนา 3 แบบ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการคุยกัน ผู้วิจัยพบ รูปแบบการครอบครองการสนทนา 3 รูปแบบ คือ 1) การครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณ และเชิงปฏิสัมพันธ์โดยผู้ร่วมสนทนาคนเดียวกัน 2) การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์โดยผู้ร่วมสนทนาต่างคนกัน และ 3) การครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ มิติเดียว

รูปแบบการครอบครองการสนทนาทั้ง 3 แบบดังกล่าวพบในข้อมูล การสัมภาษณ์เพียง 1 รูปแบบเท่านั้น คือ การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์ โดยผู้ร่วมสนทนาต่างคนกัน ในข้อมูลการอภิปรายกลุ่มพบรูปแบบของการครอบครองการสนทนา 2 รูปแบบ คือ การครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์โดยผู้ร่วมสนทนา คนเดียวกัน และการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์มิติเดียว ส่วนในข้อมูลการคุยกันนั้นพบ รูปแบบการครอบครองการสนทนาครบทั้ง 3 รูปแบบ คือ การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ และเชิงปฏิสัมพันธ์โดยผู้ร่วมสนทนาคนเดียวกัน การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและเชิง ปฏิสัมพันธ์โดยผู้ร่วมสนทนาต่างคนกัน และการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์มิติเดียว ซึ่งผลการวิเคราะห์ด้านรูปแบบของการครอบครองการสนทนาที่ปรากฏในงานวิจัยสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าปริจเฉทต่างชนิดกันจะมีรูปแบบในการครอบครองการสนทนาแตกต่างกัน ไป แสดงรูปแบบการครอบครองการสนทนาในการสนทนาทั้ง 3 แบบในตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 37 รูปแบบการครอบครองการสนทนาในข้อมูลการสนทนา 3 แบบ

ประเภทของ สถานการณ์ การสื่อสาร	การครอบครองการ สนทนาทั้งเชิงปริมาณ และเชิงปฏิสัมพันธ์โดย ผู้ร่วมสนทนาคนเดียวกัน	การครอบครองการ สนทนาเชิงปริมาณและ เชิงปฏิสัมพันธ์โดย ผู้ร่วมสนทนาต่างคนกัน	การครอบครอง การสนทนาเชิง ปริมาณมิติเดียว	การครอบครอง การสนทนาเชิง ปฏิสัมพันธ์มิติเดียว
สัมภาษณ์	-	√	-	-
อภิปรายกลุ่ม	√	-	-	√
คุยกัน	√	√	-	√

7.1.3 การครอบครองการสนทนากับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบการครอบครองการสนทนาของผู้ร่วมสนทนา กับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ในการสนทนาทั้ง 3 แบบ คือ การสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการคุยกัน สรุปได้ดังนี้

การสัมภาษณ์ซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการนั้นมีการครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ โดยผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ ซึ่งสอดคล้องกับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ของการสัมภาษณ์ที่กำหนดให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุมทิศทางในการสัมภาษณ์ ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้ให้รายละเอียดข้อมูลโดยเป็นฝ่ายตอบ

การอภิปรายกลุ่มซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบกึ่งทางการนั้นมีการครอบครองการสนทนาในเชิงปฏิสัมพันธ์ที่เป็นไปตามบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ โดยผู้ที่มิบทบาทเป็นผู้นำการอภิปรายโดยตำแหน่งคือผู้ที่ครอบครองการสนทนาในเชิงปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ที่กำหนดให้ผู้นำการอภิปรายโดยตำแหน่งเป็นผู้ที่ควบคุมทิศทางในการอภิปรายให้เป็นไปตามประเด็นที่กำหนด ส่วนการครอบครองการสนทนาในเชิงปริมาณในการอภิปรายกลุ่มนั้น ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ เพราะพบว่าการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณเกิดขึ้นในการอภิปรายกลุ่มซึ่งขัดแย้งกับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ที่กำหนดให้ผู้ร่วมสนทนามีอิสระในการพูดและไม่ควรมีผู้ร่วมสนทนาคนใดเป็นผู้ครอบครองการอภิปรายแต่เพียงผู้เดียว

การคุยกันซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการนั้นมีการครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ โดยพบการครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์ในการคุยกันซึ่งไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ที่กำหนดให้ผู้ร่วมสนทนามีสถานะและบทบาทในการปฏิสัมพันธ์เสมอกันและมีสิทธิในการพูดเท่าเทียมกัน

โดยสรุปแล้วงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นลักษณะภาพรวมของการครอบครองการสนทนาของผู้ร่วมสนทนาในสถานการณ์การสื่อสารที่มีระดับความเป็นทางการแตกต่างกัน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปริจเฉทต่างชนิดกันจะมีรูปแบบการครอบครองการสนทนาที่แตกต่างกันไป การครอบครองการสนทนาการครอบครองการสนทนาบางมิติอาจไม่เกิดขึ้นได้ในบางสถานการณ์การสื่อสาร เช่น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บางครั้งอาจไม่พบการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณในการอภิปรายกลุ่มและการคุยกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าบรรทัดฐานในการ

ปฏิสัมพันธ์มีอิทธิพลต่อการครอบครองการสนทนา โดยในการครอบครองการสนทนาในสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการ จะนำไปตามบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์

7.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในข้อมูลการคุยกัน การอภิปรายกลุ่ม และการสัมภาษณ์ พบว่า การสนทนาทั้ง 3 แบบนี้มีรูปแบบการครอบครองการสนทนาที่แตกต่างกันไป จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการครอบครองการสนทนาในการสนทนาทั้ง 3 แบบดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า รูปแบบของการครอบครองการสนทนาที่เรียกได้ว่าเป็น “การครอบครองการสนทนา” อย่างสมบูรณ์นั้นคือรูปแบบการครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์ในผู้พูดคนเดียวเท่านั้น ดังนั้นหากจะมีการศึกษาปรากฏการณ์การครอบครองการสนทนาของผู้ร่วมสนทนา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในแนวทางของนักภาษาศาสตร์เชิงสังคม เช่น ศึกษาการครอบครองการสนทนาที่ปรากฏในการสนทนาระหว่างเพศหญิงและเพศชาย หรือจะทำการศึกษาในแนวปริจเฉทวิเคราะห์เช่นในงานวิจัยนี้ก็ตาม ผู้ที่ทำการศึกษาคควรมีการระบุนิยามชัดเจนไปว่าเป็นการครอบครองการสนทนาในมิติใด เพราะจากผลการวิเคราะห์รูปแบบการครอบครองการสนทนาของผู้ร่วมสนทนาแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ผู้ที่ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์

นอกจากนี้จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ซึ่งพบว่า การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณอาจไม่เกิดขึ้นได้ในบางสถานการณ์การสื่อสาร ในขณะที่การครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นในทุกสถานการณ์การสื่อสารนั้น ผู้วิจัยมองว่าสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้ร่วมสนทนาจะเป็นผู้ที่ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือและได้รับการยินยอมจากผู้ร่วมสนทนาคนอื่นๆ เพราะในการตัดสินใจผู้ร่วมสนทนาคนใดเป็นผู้ที่ครอบครองการสนทนาในเชิงปฏิสัมพันธ์ต้องพิจารณาจากผลสำเร็จของการกระทำ ดังนั้นถึงแม้ว่าผู้ร่วมสนทนาจะพยายามที่จะเป็นผู้ที่พูดแทรก หรือแสดงวาทกรรมขึ้น เช่น ถามและตั้ง มากเท่าไรก็ตาม หากการกระทำดังกล่าวไม่ได้รับความยินยอมหรือไม่ได้รับการตอบรับจากผู้ร่วมสนทนาคนอื่นๆ ก็จะไม่ถือว่าผู้ร่วมสนทนาคนนั้นเป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ ในขณะที่การที่ผู้ร่วมสนทนาเป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ ได้นั้นเป็นผลมาจากความพยายามที่จะมีส่วนร่วมในการสนทนาของตัวเอง ดังนั้นในการสนทนาที่บรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคนมีอิสระในการสื่อสาร เช่น การอภิปรายกลุ่มและ

การคุยกันนั้น ผู้ร่วมสนทนาจะพยายามที่จะมีส่วนร่วมในการสนทนาซึ่งเป็นเหตุให้อาจไม่พบการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณได้ กล่าวคือ ผู้ร่วมสนทนาที่มีจำนวนผลัด จำนวนคำ และความยาวของผลัด โดยเฉลี่ยสูงสุด ไม่ใช่ผู้ร่วมสนทนาคนเดียวกันแสดงให้เห็นว่าไม่มีผู้ร่วมสนทนาคนใดเป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณหรือ ไม่มีการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณเกิดขึ้นนั่นเอง

เมื่อเปรียบเทียบการครอบครองการสนทนากับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์แล้ว พบว่าการสัมภาษณ์มีการครอบครองการสนทนาที่เป็นไปตามบรรทัดฐานในการสนทนา สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะว่าในการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการนั้นมีแบบแผนในการสนทนาที่ตายตัว โดยมีการกำหนดบทบาทของผู้ร่วมสนทนาและโครงสร้างผลัดในการสนทนาดังกล่าว ซึ่งการกำหนดบทบาทในการปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนานั้นอาจส่งผลให้คาดการณ์ผู้ร่วมสนทนาที่จะเป็นผู้ที่ครอบครองการสนทนาดังกล่าวได้จากบทบาทของผู้ร่วมสนทนาในการสนทนานั้นๆ เช่น ในการสัมภาษณ์กำหนดให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ควบคุมทิศทางในการสัมภาษณ์โดยเป็นฝ่ายถาม ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้ให้รายละเอียดข้อมูลโดยเป็นฝ่ายตอบ ส่งผลให้คาดการณ์ได้ว่าในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์จะเป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ เป็นเหตุให้ผลการวิเคราะห์รูปแบบการครอบครองการสนทนาในข้อมูลการสัมภาษณ์พบรูปแบบการครอบครองการสนทนาเพียง 1 รูปแบบ นั่นคือ ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการครอบครองการสนทนากับบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ยังพบว่า การคุยกันซึ่งเป็นการสนทนาแบบไม่เป็นทางการมีรูปแบบของการครอบครองการสนทนาที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานในการปฏิสัมพันธ์ จากผลการวิเคราะห์การครอบครองการสนทนาในการคุยกันนั้นพบทั้งการครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณและการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ในการคุยกัน ซึ่งการที่มีผู้ร่วมสนทนาคนใดคนหนึ่งครอบครองการสนทนาในการคุยกันนั้น แสดงให้เห็นว่านอกจากปัจจัยทางปริจเฉทที่มีอิทธิพลต่อการครอบครองการสนทนาตามที่ปรากฏในข้อมูลการสัมภาษณ์และข้อมูลการอภิปรายกลุ่มแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆที่เอื้อให้เกิดการครอบครองการสนทนาในการคุยกัน เช่น จากการศึกษาปริบทแวดล้อมในข้อมูลการคุยกันครั้งที่ 2 “ศัพท์เพราะ” พบว่า ผู้ร่วมสนทนาที่เป็นผู้ครอบครองการสนทนาในข้อมูลการคุยกันครั้งนี้เป็นผู้ที่ครอบครองการสนทนาทั้งเชิงปริมาณและเชิงปฏิสัมพันธ์โดยที่เหตุการณ์การสื่อสารของข้อมูลนี้เกิดขึ้นที่รถยนต์ของผู้ร่วมสนทนาที่เป็นผู้ครอบครองการสนทนา ดังนั้นปัจจัยภายนอกปริจเฉทที่อาจส่งผลต่อการครอบครองการสนทนาในข้อมูลการคุยกันครั้งนี้ อาจจะเป็น

ปัจจัยทางด้านฉาก ซึ่งตามแนวการศึกษาชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร ฉาก หมายถึง สถานที่ เวลา และลักษณะทางกายภาพของเหตุการณ์สื่อสาร หรืออาจจะเป็นปัจจัยด้านฐานะของผู้ร่วมสนทนาก็เป็นได้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของการครอบครองการสนทนาของคนไทย ในสถานการณ์การสื่อสารที่มีระดับความเป็นทางการต่างกัน 3 แบบ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการคุยกัน เท่านั้น ดังนั้นหากต้องการข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการครอบครองการสนทนาได้อย่างสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้นจะต้องมีการศึกษาในรายละเอียดต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการครอบครองการสนทนาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยศึกษาการครอบครองการสนทนา 2 มิติ คือ การครอบครองการสนทนาเชิงปริมาณ และการครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ งานวิจัยนี้เป็นเพียงการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เห็นถึงภาพรวมและความแตกต่างการครอบครองการสนทนาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนั้นจึงยังมีประเด็นอื่นๆอีกเป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองการสนทนาที่งานวิจัยนี้ยังมีเนื้อหาครอบคลุมไปไม่ถึง ดังจะแสดงโดยสังเขปปรถมดังต่อไปนี้

1) การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมที่มีต่อการครอบครองการสนทนา เช่น ศึกษาการครอบครองการสนทนาที่เกิดขึ้นในการสนทนาระหว่างเพศชายและเพศหญิงและการครอบครองการสนทนาที่เกิดขึ้นในการสนทนาระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ เป็นต้น

2) การศึกษาการครอบครองการสนทนาโดยศึกษาการครอบครองการสนทนาในมิติอื่นๆ เช่น ศึกษาการครอบครองการสนทนาเชิงอรรถศาสตร์โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนประเด็นและการรักษาประเด็น เป็นต้น

3) การศึกษาการครอบครองการสนทนาในสถานการณ์การสื่อสารอื่นๆ เช่น ศึกษาการครอบครองการสนทนาที่เกิดขึ้นในการพิจารณาคดีในศาล เป็นต้น